

Monumentnummer*: 529433

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 09 juli 2007
Kadaster deel/nr 82995/194

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Dordrecht	Dordrecht	Zuid-Holland		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Dordrecht	P			531

Omschrijving**

Inleiding

De AANLEG met padenstelsel, grafvelden en graftekens van het historische deel van de gemeentelijke begraafplaats Essenhof met bijbehorende toegangspartij, dienstwoning en brug, alsmede een aula op de latere uitbreiding. Gelegen op het terrein van het voormalige landgoed Blauwhuis tussen de Dubbeldamseweg Zuid, de Mariastraat en de Nieuweweg. De aanleg van de begraafplaats in 1828 volgde op het Koninklijke Besluit van 1827, waarin werd bepaald dat er in het vervolg niet meer in kerken begraven mocht worden. De eerste aanleg, met eenvoudige rechthoekige perken en een grote diversiteit aan bijzondere 19de en 20ste-eeuwse (familie)graftekens en grafkelders, is ontworpen door J. Smits Jzn.

Omschrijving

De toegang tot het oudste gedeelte van de gemeentelijke begraafplaats wordt gevormd door respectievelijk een fors toegangshek en een brug met kleiner hek. De vijverpartij ten oosten van de entree is voorzien van begroeide eilandjes en maakte oorspronkelijk mogelijk deel uit van het oude landgoed. Het historische deel was bij de aanleg geheel omgeven door een gracht, waarvan het zuidelijk deel door de aanleg van een uitbreiding in de jaren dertig van de 20ste-eeuw gedempt is. Het beschermde deel van de begraafplaats bestaat uit rechthoekige, tussen rechte paden liggende grafperken, wat voor een stadsbegraafplaats uit die tijd een uiterst sobere inrichting is. De grafvelden bevatten vele enkele graven, gecombineerde graven en familiegraven, die zijn uitgevoerd in diverse materialen, zoals zandsteen, marmer, hardsteen, baksteen, smeed- en gietijzer. Een aantal familiegraven zijn uitgevoerd als grafkelder, andere worden door hekwerken omheind of zijn voorzien van een met beeldhouwwerk versierde tombe. Tot de oudste graftekens op

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de begraafplaats behoort die van de familie van der Dussen (1830). Opvallend zijn onder meer de gebeeldhouwde graftekens boven de graven van de indoloog prof. P.J. Veth (1895) en J.W. Beversen uit 1897. De van noordoost naar zuid-west lopende as, die begint bij de brug over de omringende gracht, wordt aan de zuid-westzijde beëindigd door de aula uit 1938-39 aan de rand van de 20ste-eeuwse uitbreiding. Vermoedelijk was de oorspronkelijke aanleg alleen langs de randen en langs de panden voorzien van bomen. Doorgeschoten grafbeplanting en het aanplanten van een grote variatie aan loof- en naaldbomen en struiken heeft de qua structuur sobere begraafplaats een sfeervol landschappelijk en romantisch aanzien gegeven. Op het historische deel zijn in de jaren vijftig, tachtig en negentig van de 20ste-eeuw een aantal verhoogde grafkokers aangelegd waardoor het karakter van dit deel sterk gewijzigd is. De zuidelijke grens van het beschermde deel loopt langs de paden die dwars op de aula staan en is op een bijgevoegde kaart aangegeven.

Waardering

- De historische AANLEG van deze begraafplaats met padenstelsel, grafvelden en graftekens is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, funerairhistorische, architectuurhistorische en situationele waarde.
- De begraafplaats heeft cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling in de geschiedenis van de grafcultuur in Nederland.
- De begraafplaats heeft funerairhistorische waarde vanwege grote verscheidenheid aan graftekens uit de 19de- en 20ste-eeuw in relatie tot meer contemporaine uitingen.
- De begraafplaats heeft architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere, aan de diverse (bouw)stijlen gerelateerde vormgeving en de esthetische kwaliteiten van diverse graftekens, waarin tevens de ontwikkeling van het grafteken in Nederland goed is te volgen.
- De begraafplaats heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en de functionele samenhang tussen de diverse onderdelen van het complex en de aula uit 1938-1939 en vanwege de relatie met onderdelen van het voormalige landgoed.
- De begraafplaats is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en gaafheid van zowel de negentiende-eeuwse aanleg als van de meeste graftekens.
- De begraafplaats is tevens van belang vanwege de typologische zeldzaamheid van een aantal graftekens.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument